

Tolkning i det danske sundhedsvæsen

Lovgivning i det sundhedsfaglige arbejde med tolk

Bekendtgørelse om tolkebistand efter sundhedsloven

- Bekendtgørelsen medfører, at patienter, der har boet mere end tre år i Danmark, og som har behov for en tolk ved indlæggelse på sygehus, ambulant besøg på sygehus og konsultation hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge, opkræves et gebyr for tolkebistand.
- Der opkræves *ikke* gebyr for tolkebistand til:
 - patienter, der som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne midlertidigt eller varigt har mistet evnen til at tilegne sig henholdsvis oppebære og anvende tilegnede dansk kundskaber
 - børn, der møder frem til behandling uden ledsagelse af forældre
 - forældre, der i forbindelse med behandling af et barn har behov for tolkebistand
 - personer fra det tyske mindretal i Danmark, der har behov for tolkebistand i forhold til det tyske sprog
 - i forbindelse med tolkning af det grønlandske og færøske sprog.

Lægefaglig vurdering vedrørende fritagelse for tolkegebyr

- Til brug for vurderingen af første punkt om patientens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne er det nødvendigt med en lægefaglig vurdering. Regionen betaler for udgiften til udarbejdelse af dokumentation i forbindelse med undtagelse for tolkegebyr.
- Dokumentationen skal:
 - Være udarbejdet og attesteret af en læge.
 - Indeholde navn og CPR-nummer.
 - Tydeligt angive, at patienten, som følge af at patienten, som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, midlertidigt eller varigt har mistet evnen til at lære eller anvende det danske sprog.

Dokumentationen kan fremsendes på flere måder afhængigt af region. Se de regionale hjemmesider.

Lovgivning og ansvar

- Som sundhedsprofessionel er du ansvarlig for at indhente informeret samtykke fra patienten. Det betyder, at du skal:
 - Vurdere, om tolkebistand er nødvendigt.
 - Sikre, at patienten forstår, hvad tolken siger, og at tolken er i stand til at tolke, hvad du siger.
- I akutte og livstruende situationer, hvor der er lovhjemmel til, at behandling indledes uden patientens samtykke, afventes ikke tolk.
- Som udgangspunkt er det ikke hensigtsmæssigt at anvende pårørende som tolk. Det må i hvert enkelt tilfælde vurderes, om det er forsvarligt.
- Det er ikke tilladt at anvende børn under 18 år som tolke, medmindre det er nødvendigt i et akut og livstruende tilfælde. Børn over 15 år må dog udover disse tilfælde anvendes som tolke, når det af den behandlingsansvarlige læge vurderes at være et let og uproblematisk tilfælde. Det er dit ansvar som læge at afvise, at børn anvendes som tolk.

Gode råd til den tolkede samtale

Den tolkede samtale – før samtalen

- Prioritér emner og gennemtænk, hvordan informationen skal gives, og hvad konklusionen (helst) skal være. Er der begreber, som vil kræve en simplere eller mere detaljeret forklaring.
- Forbered tolken på samtaleens omdrejningspunkt og (forventede) mål, der kan sikre sammenhæng og mening for tolken, og det er med til at øge kvaliteten i tolkningen. Orienter altid tolken om eventuelle problemer eller alvorlige og følsomme emner, såsom traumer.

Den tolkede samtale – under samtalen

- Det er vigtigt, at tolken placeres et sted, hvor vedkommende kan se og høre alle parter – også ved videotolkning.
- Præsenter tolken for borgeren og orienter om tolkens opgaver:
 - At tolken oversætter alt, hvad der bliver sagt.
 - At tolken er neutral, uvildig og upartisk.
 - At tolken har tavshedspligt.
- Tal direkte med borgeren – ikke med tolken.
- Tal langsomt i korte sætninger, hvor der er én information per sætning og undgå metaforer.
- Få løbende bekræftet patientens forståelse gennem delkonklusioner (ikke fra tolken, men fra patienten).

Den tolkede samtale – efter samtalen

- Afslut samtalen med at samle løse tråde op og tjekke, at der er enighed om samtaleens resultater.
- Giv gerne feedback til tolken om forløbet, og vær opmærksom på, om tolken kan være påvirket efter en tolkning, hvor samtalen kan have været psykisk belastende.

Fremmøde-, telefon- og videotolkning

- Fremmødetolkning opfattes traditionelt som "det bedste".
- Telefontolkning er hurtig at etablere og god til små beskeder (påmindelser, aftalte opfølgninger – dvs. hvor konteksten er tydelig).
- Videotolkning har en række fordele, såsom mere effektiv udnyttelse af ressourcer samt mindre tid på transport, lettere tilgængelighed til tolkebistand ved akut behov og ved små sprog, mindre sandsynlighed for, at tolk og patient kender hinanden.

Borgerrettet materiale

- Der er udarbejdet borgerrettet materiale vedr. tolkebistand og information om tolkegebyr, der er oversat til en række sprog. Dette materiale kan findes på de regionale hjemmesider:
 - Information om tolkegebyr – (sundhed.dk)
 - Tolkebistand – Region Sjælland – Vi er til for dig (regionsjaelland.dk)